

לם ברור להם שאין זה אלא חלום יפה, כשם שגירוש האנגלים היה בשעתו "חלום", יפה אך לא רציני.

השער: להסוך את המדינה לחי שיעמוד על רגליו שלו, שאינו זקוק לכסא־נכים ב־ צורת נדבות אמריקאיות.

טוען ליבנה: נכות המדינה אינה נובעת מעצמות מרוסקות, אלא מעוצמת הרבה יר־ חר נוח להתלגלג על כסא־נכים, לאכול לחם חסד. הסכנה היא רק שבאחד הימים לא יהיה מל שיתן את הלחם.

כשאמר זאת לפני שנתיים, עורר עליו את רובו של דוד בן־גוריון. בני ג'י, אמאי ש־ זרם הדולארים לא ייפסק. אולם מאז נתאמר תה הערכתו של ליבנה במידה רבה. בבית הלכן יושב איש שמתן נדבות לארצות ה־ חוץ אינו האידיאל העליון של חייו. יהודי אמריקה התעייפו במידה רבה לשמן את גלגלי העגלה הישראלית הצרויה בדולארים שהרריחו בויעת אפם. ואילו המדינה לא עש־ תה בינתיים כמעט ולא כלום כדי לעמוד על רגליה. היא אכלה את הדולארים באותה מהירות שקבלה אותם, ואולי גם במהירות קצת יותר גדולה.

הורדה (זמנית לפחות) של רמת המחיה, המ־ רצת האורח לעבוד כפליים.

בית סוהר אינו רצוי. איך עושים זאת?

הדרך האחת היא להכניס אידיאלים חדש לעם, להפוך אותו לעם חלוץ, כפי שהיה בימים שאליעזר ליבנשטיין עבד כפועל בנן בסגרה והלך להתישב בעין־חרוד. נראה ש־ אליעזר ליבנה אינו חושב שדבר זה אפשרי כיום.

הדרך השניה היא להקים דיקטטורה, ש־ תכפה את הדבר בכוח המשטרה החשאית ומחנה הריכוז. ליבנה, שהיה תמיד אנטי־ פאשיסט ואנטי־קומוניסט קיצוני*, גם כש־ מפא"י עוד התנוודה בין המערב והמזרח, שולל דרך זו, מעיר בחיור שהוא "מעדיף משטר חלוקה חופשי על משטר בית סוהר יצרני!"

לפטר את הפקידים! הדרך ה־ שלישית היא זו אשר אליעזר ליבנה מטיף לה זה ארבע שנים, 12 שעות ביממה. הדרך: ● להפסיק מיד את מרבית הפיקוח וה־ קיצוב.

● לא לתת חומרי־גלם על חשבון הדו־

והמכונות, שבלעדיהן אין קיום לחברה יצר־ נית.

לא רק פועל ביוב. את התורה הזאת מפיץ ליבנה מעל במת הכנסת, באספות עם ובעיקר בעתונו הדו־שבועי בטרם, שהוא בלתי־תלוי, אף כי נחשב (בטעות) כבטאון מפא"י.

ברטם מיוחד במינו, כשם שאליעזר ליבנה מיוחד במינו. הוא הבטאון הרעיוני היחיד בארץ שאינו שייך לשום מפלגה. מסביר ליבנה: "בארצות דמוקרטיות מושרשות הדבר רגיל. בארץ אין זה רגיל, מפני שה־ מפלגה הישראלית היא דבר שאין כדוגמתו בעולם. בשבילי המפלגה היא מכשיר חיוני, כמו שרות הכיוב של העירייה. אין ספק שהכרחיים פועלי ביוב בחברה. אולם אם איננו פועל נקיון בלבד!"

בשביל מה קיימת מפלגה?

לפעל ליבנה: כדי לתנן עם, להכשיר אר־ תו לקבל על עצמו קרבנות, להרויך משמרת חדשה שתוכל לקבל על עצמה את הנהלת המדינה מחר.

התכונות האלה חסרות לחלוטין בכל ה־ מפלגות הישראליות, כולל מפלגתו של אל־

מפא"י וצ"כ: אליעזר ליבנה ושלומו זיסמן מ' רוצה בשלל?

הכל היום מרוצים. היתה לכך סיבה פשוטה: בשלטון ישבו מנהלי חברות כל־ כליות, שרצו להשתמש בכסף למען חברי־ חיהם; מזכירי אגודות מקצועיות, שרצו ל־ חת לבוחריהם שזכר גבוה תמורת עבודה מעטה באופוזיציה ישבו אנשים כבכנס מאד — לא על בזבוז הכסף, אלא על בזבוז הכסף לטובת אחרים. הם רצו חלק.

הבזבוז לבש צורות שונות, כולן יסות למראית עין. הממשלה לקחה את דולאר ה־ נדבות, שערךו האמיתי היה 2,900 ל"י, קני־ תה בו מוזן לתושבים וחמרי גלם לתעשייה ניס, חישוב עבודם רק 347 פרוטם (ואחר כך לירה) לדולאר. את ההבדל הפסידה ה־ ממשלה, ליתר דיוק — התורם האמריקאי שתרם את הכסף.

הכל היו מרוצים מסידור זה. האורח, שקיבל שכר גבוה ומוון זול, נהנה מרמת־ חיים שלא היה לה כל יחס לערך הסחורה שייצר; התעשיין, שקיבל חומר גלם זול ומכר את תוצרתו בשוק השחור, או קיבל רווח מובטח על סחורה גרועה, לפי שיטת הפיקוח והקיצוב, ובינתיים התפרסמה כל־ כלת הארץ כחכית שאפשר לשפוך לתוכה מיליונים בלתי־ספורים של דולארים, מבלי שהמדינה תכריא במידה כל שהיא.

חזרה לפולליים. אמר ליבנה: "זוהי מחלה יהודית עתיקה. לפני 150 שנה עלו לארץ ה־מתנגדים והחסידים, כדי להיות בה, הם התחילו לאסוף תרומות בכל העולם, י־ שכחו בינתיים לעבוד. זו היתה שיטת הח־ לוקה*.

אחר כך באו הביולויים ואנשי העליה ה־ ראשונה, כדי להתישב על האדמה, כשמצבם היה רע, ביקשו עזרה מן הברון. הנדבות באו, ובינתיים התרגלו בני המושבות להתי־ קיים על חשבונו.

אחר כך באה הציונות. היא הטיפה להקמת חברה חזשה של עובדים, ליצירת עם נורמלי חדש, שיפרנס את עצמו בעבודתו, במקום להיות חיי ספילים על גוף הגויים.

הדבר הזה לא היה אפשרי בלי עזרת יהודי־ די העולם. אולם משהתרגלו הציונים לקבל נדבות מהיהודי העולם, קרה שוב הדבר השו־ן: הם החלו להתנוון מבחינה מוסרית. במקום שההון יושקע כולו כדי ליצור בסיס לעם בריא, כוזבו חלק רב ממנו כדי לקיים רמת־ מחיה שאין לה שום הצדקה במדינה קטנה ורעיה. אחרי שני דורות של ציונית הפכנו מדינת חלוקה!"

עזר ליבנה עצמו (אם כי במפא"י הן חסרות פחות, מנחם ליבנה), אין הן מחנכות ואין הן דורשות קרבנות. להיפך, לרוב הן רוצות לזכות בקולות על ידי ניצול האינסטינקטים המרושלים של האדם, שאיפתו לחיי מתורת ולחוסר מאמץ. ואשר למשמרת צעירה חדי־ שה, אין היא קיימת בשום מפלגה.

שדתון הזקנים. נקודה זו תופסת מקום מרכזי בהשקפת עולמו של אליעזר ליבנה, בן ה־50. "כל המפלגות בארץ הן מפלגות של אנשים זקנים ומזוקנים. כך ה־ מצב במפא"י, כך המצב במפ"ם ובציונים הכלליים ובשאר המפלגות.

המהגרים מתים זה אחר זה, אחדים מות גופני והאחרים מות רוחני. המות הרוחני גרוע למדי, כי יש והמתים ממשיכים להופיע ברמה ולקבוע את הקו, מבליטים שיגרת־ מעשה ושיגרת־דיבור — אך מאחורי זה אין כלום. אין הם נותנים לדור הצעיר לגעת בשום דבר אחראי באמת. רק בצבא נתנו לו לעשות. וגם זה במקרה: אילו יכלו הזקנים לכבוש משלטים ולהנהיג פלוגות־מחץ, היו היום כל אלופינו בני שבעים ומעלה!"

גן־עדן של טפשים. "אנו חיים בגן־ עדן של טפשים וי־ רעם ליבנה. "הטפשים כורמים את עצמם. האל־כל־כך־טפשים מרמים את האחרים. הם חושבים שזה יכול להימשך לעולם ועד. אולם ביום בהיר אחי יתעוררו, ואז זה יהיה מאוחר מדי. איש לא יתן לנו מתנות, לא ניכל לפרנס את עצמנו, כי לא קנינו לעצמנו בעוד מועד מכשירי והרגלי עבודה!"

הדבר אינו מצלצל יפה. גם ליבנה אינו טוען שזה יפה. הוא רק טוען שאם לא ילכו בדרך זו, יהיה המצב בעוד שנתיים שלוש עוד פחות יפה. וזוהי, לדעתו, הציר־ נות.

אם ילכו בדרך זו, סבור ליבנה, תהיה התוצאה שמרבית האוכלוסיה תעבור בהכי־ רח לעבודות יצרניות, שאפשרו למדינה ל־ ייצר את האוכל והלבוש שהיא זקוקה להם, למכור לחוץ־לארץ סחורות מקומיות כפי שדרוש כדי לקנות תמורתן את הטרקטורים

המשק הלאומי דומה למשק הפרטי של אדם. אם הוא מרויח 100 ל"י לחודש עליו לחיות על 100 ל"י. אם הוא מבזבז 200 ל"י, סימן שגנב, קיבל נדבות או לחה כסף בלי כל תקנה שיוכל להחזיר, כדי לחזור למצב נורמלי עליו לעבוד כפליים ולהשתכר 200 ל"י, או להוריד את רמת חייו לחצי. בכל־ כלה הלאומית נושאת תורה פשוטה זו את השם המצלצל: "איוון המאון הגממי". ליבנה מציע "את שתי התרופות גם יחד:

בני הדור הצעיר, אלה שטרם הגיעו לגיל ה־45, חייבים לשנות את המצב. הם פחות שקרניים כאינטרסים ובהרגלים ישנים. הם עוד יכולים ללפת בדרך הקרבנות והחידוד־ שים.

אין?

אפשר להקים מפלגה חדשה, או מפלגות חדשות. ליבנה אינו רואה כל עוול בכך. אולם הוא מעדיף דרך שניה, פשוטה יותר לדעתו: להיכנס למפלגות הקיימות, למשל למפא"י, להחיות אותן מבפנים.

אין הדבר בלתי אפשרי, לדעת ליבנה. ה־ אסון הוא רק שצעירים רבים המצורפים ל־ מפא"י מחפשים קאריירה, במקום לחלום על רעיונות. לו לחמו, היתה מה שמתחשבת בהם. כי מפא"י מתחשבת בכל כוח. **הציוניות אינה מחייבת.** בינתיים

מתלונן ליבנה מרות על הדור הצעיר. מחייך הוא: "הנוער אינו רוצה כלל לשלוט. חסר לו כוח גברא. הוא ציני, מפני שהציוניות אינה מחייבת לשום דבר. אם מבטלים את הכל, אין כל צורך להגיש הצעות מעשיות. לא מספיק להיות ציני. צריכים גם לרצות משהו קונסטרוקטיבי. תפקיד הדור הצעיר בארץ דומה עתה לתפקיד העליה השניה לפני 50 שנה — לשחרר את הישוב ממשטר ה־ תלות, החלוקה והנדבות!"

הסיכויים לכך היו, בינתיים, קלושים מאד. ליבנה ניגש לעשות משהו, יום את הקמת בית־הלג, מעין מוסד־מחקר ומועדון של אינ־ טליגנציה צעירה לגילוי תהליכי־חברה וגיי־ בוש דעות, שלא בביסס מפלגתי.

כשנתאסף המועדון, בלטו בו ראשי שיבה. **פינה ליד השדה.** לפני כמה שבועות היה נראה שדעותיו של ליבנה ניצחו גם בלי עזרת הנוער. הוקמה הקואליציה החד־ שה. מפא"י הושיטה את ידיה למפלגה שדר־ שה בקוליקולות את ביטול כל צורות ה־ פיקוח. בדיוק כפי שרצה ליבנה.

אנשים רבים ניגשו אל ליבנה, בקשו לברך אותו על הנצחון. לתמהומם מצאו את ליבנה במצב רוח ספקני, אותו הגדיר כ"בדיחות דעת טראגית."

אמר הוא: "עד עכשיו עזרו לי כאילו צעקות הציונים הכלליים, כשלחמתי נגד פי־ קוח מופרז ולמען תחרות הוגנת. עכשיו נכנסו הציונים הכלליים לממשלה, וחוששני שיפעלו שם למעשה נגד סיסמאותיהם שלהם מאתמול. האם לא יהיו מעוניינים לקיים את הפיקוח, המגן על בעלי המפעלים העצלנים, הטפילים נחסי הכשרון? כי הקאפיטליוזם הישראלי איננו מבקש את התחרות החופשית ואת דרך הסיכון, אלא פינה חמה ליד שולחן השלל הממשלתי. בעלי האינטרסים המפגרים במשק הפרטי ובמשק השיתופי עלולים לבוא ביניהם ליד הסדר!"

כי ליבנה מגדיר את עצמו כסוציאליסט. הסוציאליזם הוא, בעיניו, כבוד לעבודה, כבוד לפועל. ואיזה כבוד, הוא שואל, יכול להיות לפועל בעם שחי כולו על נדבות?

מחירת

בני שמונים לתלחמה

מוג תושבי שכונת מאה שערים הירוד שלמית, ומזג האויר הלוהט של אוגוסט 1952, הראו בערך אותה מידת חום. גייס הבנות לצבא ההגנה לישראל נמשך ללא תקלה רצי־ ניה; חרדי עיר הקודש, שראו בו פגיעה בנפש העם, עמדו חסרי אונים מהצה. נציגם בממשלה, איציה מאיר לויך, נואש מללחום בננע מבפנים, נטש כפעם לפני האחרונה את כסא הירוק בחדר הישיבות של הממשלה, השיג בואת בדיוק לא כלום.

כאילו כדי להכעיס, החלו אותה שעה ל־ הסתנן לאוזניים השמועות הראשונות על אוסן פועלת של הועדים, שמתפקידם היה לבחון חייבות־גיוס שדרשו שחרור מסעמים דתיים; נערה, שלא ידעה להשיב לשאלות

הרב ישראל גרוסמן מול בנות — שחוק שטני

הבוחנים בעיני כשרות, דין וטקס, יצאה את משרד הגיוס שכבידה צו גיוס.

אז הגיעו, לדעת קנאי המסורת היהודית: (א מים עד נפש; ב) שעת מעשה.

* ליצן בכנסת הציע השבוע: לאחד את מפא"י והציונים הכלליים במפלגה אחת, ל־ חלקה מחדש לשני חלקים, כך שמפלגה אחת תאחד את כל הרוצה ליהנות מן הפיקוח (היינו בעלי המיפועלים הגדולים בשני הצד־ דים), ומפלגה שניה את מתנגדי הפיקוח ב־ שתי המפלגות.